

ASIAANTUNTIJALOUSUNTO VNS 6/2017 VP

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta 15.11.2017

ESITELMÄN SISÄLTÖ

Tärkeimmät havainnot

Kriittiset huomiot

Kansalaisten näkemykset

TÄRKEIMMÄT HAVAINNOT

- tasapainoinen yhteenveto 2010-luvun keskustelusta
- onnistuu ylittämään polarisoituneen asiantuntijakeskustelun ideologisimmat puheenvuorot
- tuo esille teknologiamurrokseen varautumisen merkityksen
 - pitkän aikavälin vaikutuksista riippumatta, elinkeinorakenteiden murrokset synnyttävät häviäjiä
 - koska pitkän aikavälin arviot väistämättä spekulatiivisia, tarvitaan joustavaa yhteiskuntapolitiikkaa
 - siirtyminen työmarkkinastatuksesta toiselle sujuvammaksi; uudistuksia, jotka ottavat huomioon erilaiset skenaariot
 - esim. byrokratialoukkujen purkaminen

KRIITTISET HUOMIOT

- asiantuntijakeskustelu pääpiirteittäin tasapuolisesti käsitelty, selonteko olisi kuitenkin hyötynyt esimerkiksi:
 - työtehtävien häviämistä (vrt. ammattien katoaminen), työnkuvien muutosta ja ammattirakenteiden pysyvyyttä korostavien tutkimusten laajemmasta käsittelystä (esim. Autor 2015; Arntz, Gregory & Zierahn 2016; Atkinson & Wu 2017)
 - elinkeinorakenteen laajamittaiseen murrokseen liittyvien epävarmuustekijöiden, kuten teknologisten pullonkaulojen, poliittiset päätösten, työmarkkinajärjestöjen roolin, eettisten kysymysten ja makrotaloudellisten reunaehtojen, käsittelystä
- puutteista huolimatta selonteko on rohkea ja näkemyksellinen puheenvuoro, joka mahdollistaa oikeansuuntaisten politiikkatoimenpiteiden tekemisen lähitulevaisuudessa

KANSALAISTEN NÄKEMYS

SUOMALAISET EIVÄT OLE HUOLISSAAN TYÖTTÖMYYDEN MUODOSTUMISESTA PITKÄAIKAISEKSI

Taulukko 1. Kansalaisten näkemys työllisyyskehityksestä tulevien kymmenen vuoden kuluessa

Työttömyys lisääntyy väliaikaisesti, mutta tasoittuu uusien työpaikkojen syntymisen myötä.	44,6 %
Työttömyys vakiintuu pysyvästi 1–10 prosenttiyksikköä nykyistä korkeammalle tasolle.	19,2 %
Työttömyys vakiintuu pysyvästi yli 10 prosenttiyksikköä nykyistä korkeammalle tasolle.	8,6 %
Työttömyys ei lisäännä.	14,1 %
Työttömyys vähenee.	12,0 %
En osaa sanoa	1,5 %

NUORET OPTIMISTISIMPIA

Taulukko 2. Ikäluokkien väliset erot pitkän aikavälin työllisyysnäkemyksissä

		Ikäluokka					Yhteensä
		15–24	25–34	35–49	50–64	65+	
Lisääntyykö työttömyys pysyvästi?	Kyllä	12,4 %	27,0 %	33,3 %	34,9 %	27,7 %	28,4 %
	Ei	87,6 %	73,0 %	66,7 %	65,1 %	72,3 %	71,6 %

SUOMALAISET OLETTAVAT EPÄVARMUUDEN LISÄÄNTYVÄN

Taulukko 3. Kansalaisten näkemykset mahdollisista työmarkkinamuutoksista digitaalisessa taloudessa

Väite	Samaa mieltä	Eri mieltä	Ei osaa sanoa
Työsuhteet muuttuvat nykyistä epävarmemmiksi.	84,9 %	12,9 %	2,2 %
Itsensätyöllistäjien määrä lisääntyy merkittävästi.	82,4 %	15,8 %	1,8 %
Työntekijöiden palkat laskevat kilpailun lisääntyessä työpaikoista.	49,1 %	47,5 %	3,4 %
Työmarkkinoilla tapahtuvat muutokset johtavat eriarvoisuuden lisääntymiseen.	69,3 %	27,2 %	3,5 %

NUORET HIEMAN OPTIMISTISEMPIA MYÖS EPÄVARMISTUMISEN SUHTEEN

Taulukko 4. Ikäluokkien väliset erot näkemyksissä työsuhteiden epävarmistumisen suhteen

	Ikäluokka				
	15–24	25–34	35–49	50–64	65+
Eri mieltä	23,0 %	16,5 %	11,1 %	9,0 %	9,7 %
Samaa mieltä	72,3 %	81,1 %	87,7 %	89,7 %	87,6 %
EOS	4,7 %	2,4 %	1,3 %	1,3 %	2,7 %

ON DEMAND -ALUSTOJA EI HALUTA KIELTÄÄ

Taulukko 7. Ikäluokkien väliset erot näkemyksissä työntekijöiden asemaa heikentävien alustojen kieltämisen suhteen

	Ikäluokka					Yhteensä
	15–24	25–34	35–49	50–64	65+	
Eri mieltä	77,6 %	79,1 %	71,9 %	59,9 %	44,7 %	65,0 %
Samaa mieltä	17,7 %	18,4 %	25,1 %	31,9 %	42,5 %	28,4 %
Ei osaa sanoa	4,8 %	2,5 %	3,0 %	8,2 %	12,8 %	6,6 %

KANSA LUOTTA KOULUTUKSEEN

- koulutusinvestoinnit ja taloudellisten kannustinten parantaminen kansan mielestä parhaita tapoja lisätä työvoiman sopeutumista digitaaliseen talouteen
 - myös aktiivinen finanssipolitiikka saa laajaa kannatusta; työtakuujärjestelmä myös suosittu
- työttömyysturvaa ei haluta parantaa eikä etenkin heikentää; perustulon suhteen näkemys jakaantunut; osallistumistulo olisi sen sijaan kansan mieleen
- paikallista sopimista halutaan lisätä mutta ei työehtosopimuksia heikentämällä
- aktivointitoimenpiteitä kannatetaan laajalti, mutta ei toimivimmaksi todettua palkkatukea